

yderligere i denne Forbindelse: der er Forskel paa, om man dermed nægter, at der er et Under til, en positiv Aabenbaring til, eller om man ved en Omforklaring kommer tilbage til dette andet som et personligt Forhold. Det er det, man endelig maa huske paa, at hvis man tager det rent efter Bogstaven, ville vi komme tilbage til en Tid, der dog vist er forlængst forbigangen i vore Landemærker, hvor den Mand, der skal føre Ordet som Menighedens Tjener og bringe Evangeliet, skulde bindes til Bogstaven, saaledes at i det Øjeblik hans Forestillinger ikke kunde knytte sig fuldt og sikkert og fast til de overleverede, saa maatte han bort. Biskop Rørdam sagde med stor aandelig Forstaaelse, synes jeg: Det kommer helt an paa, om Grundforholdet benægtes, eller om det — han brugte Udtrykket rent ud — er en rationalistisk Omforklaring, der dog ikke fuldstændig bortskyder det egentlige Grundlag. Det drejer sig nemlig her om en Behandling af Spørgsmaal i al Almindelighed. Jeg ved ikke, om det ærede 2det Medlem for 3die Kreds (Holstein-Holsteinborg) mener, at der gennem en saadan Udtalelse vil gives en Biskop et synderligt godt Rygstød. I det foreliggende Tilfælde mener jeg dog, at Biskoppen i Viborg kunde have det; han var selv Medlem af det kirkelige Udvalg, og da han i Sommer stod overfor en Afgørelse, har han haft dette Rygstød. Men Sagen kom op igen i Udvalget Aaret efter, den 16. Oktober 1906. Jeg nævner udtrykkeligt dette, at Sagen har været fremme de to Gange med dette betydelige Mellemrum, for at det skal være klart, at der ikke er Tale om en Tilfældighed, om en tilfældig Bemærkning eller en tilfældig Stemning, der gør sig gældende. Denne anden Gang tager Biskop Rørdam ogsaa Ordet og udtaler sig endnu stærkere, saa stærkt, at jeg kan sige, at jeg f. Eks. personlig for mit Vedkommende ikke kan gøre hans Ord til mine. Der gaar han nemlig ind paa, hvorvidt en Præsts Ytringsfrihed skal have Grænser eller ej. Og det afgør han egentlig derhen, at hvis Præsten udenfor sin offentlige Tjeneste, det være sig i Foredrag eller i skriftlig Fremstilling, bestemt udtaler sig imod et Led i den Trosbekendelse, han som Præst maa bruge, f. Eks. ved Daaben, saa siger Rørdam: dette vedrører egentlig ikke hans Præsteløfte. Saalænge han i sin Forkyndelse paa Prædikestolen og ved Forvaltning af Sakramenterne ikke afviger fra Folkekirkens Forskrifter, har han ikke brudt sit Præsteløfte, og saa kan man ikke

gøre ham noget. Jeg siger, at dette er saa stærke Udtryk, at jeg ikke vilde bruge dem, fordi jeg finder, at der er noget af en for stærk Modsigelse i dette. Jeg vil hellere holde mig til Rørdams første Udtalelse om, at man ikke skal binde Præsterne til Bogstaven paa den Maade, at en Omforklaring, dog uden at det egentlige Grundlag skydes bort, ikke skulde være tilladelig.

Men paa den Maade foreligger altsaa denne Sag behandlet i det kirkelige Udvalg, og derfor kan jeg ikke forstaa, at det ærede Medlem sætter noget stort Haab til, at en fremtidig Kirkedag skulde stille sig anderledes. Nej, her maa jeg tillade mig at mene, at den Stilling, Ministeriet i Sommer tog til denne Sag, er den eneste forsvarlige, og jeg maa tilføje, at jeg tror, at det er den eneste mulige, hvis Folkekirken skal bevares. Den Stilling, Ministeriet tog i Sommer til denne Sag, er i Korthed, som det vil være det høje Ting vel bekendt gennem Ministeriets offentlig udsendte Skrivelser i Sagen, denne, at naar der optræder et saadant vanskeligt Tilfælde, har Folkekirken intet andet Organ, naturligt og tilfredsstillende, end Folkekirkens Tillidsmand. I slige Tilfælde maa de to Kræfter — Biskoppen og Menigheden — stilles overfor hinanden. Og hvad nu Tilsynsmandens Gerning angaar, da mener jeg, at den skal respekteres. Jeg ved nok, at der er dem, der begynde at tale om, at vi skulle have et Bispevælde indført. Aa nej, det ligger langt fra mig, men naar Talen er om disse Spørgsmaal, der have med Samvittigheden at gøre, mener jeg, at man skal holde sig til det, der er forsvarligt og sandt, og der siger jeg: En Kirkens Tilsynsmand, en Biskop, der rejser hen til en Præst i sit Stift, med hvem der er saadanne vanskelige Ting paa Færde, og taler fortroligt med ham, kommer i Besiddelse af Betingelser og Materiale til at bedømme Stillingen som ingen anden. Man maa derfor, hvis man ikke vil forkaste hele vor folkekirkelige Orden og indføre noget ganske nyt, hvis man ikke vil gaa bort fra det Standpunkt, som Biskop Rørdam hævdede, at det skal være den personlige Vederhæftighed, det skal staa paa, for at gaa over til noget rent skematisk og uandeligt, fastholde, at naar Biskoppen efter en saadan Samtale udtaler om en Præst: Nej, jeg kan ikke finde det forsvarligt at sætte ham ud med den Begrundelse, at han har brudt sit Præsteløfte — saa er der folkekirkeligt set ikke mere at gøre i den Sag. Der er nok i Sommer talt om, at de andre Biskopper skulde have